

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: **Eva Zápotocká**

Termín SZZ: **květen 2021**

Název DP: **Diferenciace v heterogenní třídě na 1. stupni ZŠ**

Datum posudku: 12.5.2021

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel: PhDr. Petra Vallin, Ph.D.	Posuzovatel:

A. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Drobné nedostatky v citacích.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplňt příklady):	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N

Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních, aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:

Autorka si vybrala téma, které je aktuální jako málokteré jiné. Práce s heterogenní třídou je realitou více či méně každého učitele, a proto je důležité neustále hledat cesty, jak myšlenku diferenciaci výuky přenést do praxe.

V teoretické části práce se autorka věnuje důležitosti rovného vzdělávání, charakteristice dětí mladšího předškolního věku a hlavním příčinám diverzity žáků (žáci s SPU, žáci s OMJ a mimořádně nadaní). Se všemi těmito typy žáků se setkává ve vlastní třídě a z práce je cítit upřímná potřeba toto téma řešit. Její přístup je v souladu se současným pojetím inkluze, a proto zařazuje i kapitolu *Žáci jako osobnosti*, v níž objasňuje, že ke každému žákovi je potřeba přistupovat jako k individualitě s určitými potřebami. Závěrem teoretické části práce popisuje způsoby diferenciaci a metody a formy práce, které jsou vhodné pro heterogenní třídu.

Oceňuji přehledné vymezení všech důležitých pojmů, autorka čerpá z různých zdrojů, které vzájemně porovnává a pečlivě na ně odkazuje. Vedle odborné literatury pracuje i se strategickými dokumenty (Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+) nebo nahlíží do aktuálních zpráv ČŠI. V teoretické části postupuje od obecného ke konkrétnímu, výklad je logický a přehledný, text se dobře čte. Přestože se věnuje řadě podtémat, neodbíhá od hlavního tématu, a u veškerých částí práce je argumentováno, proč bylo podstatné je zařadit. To je pak patrné i u kapitoly o výukových strategiích vhodných pro heterogenní třídu (např. projektová výuka, metoda vzájemného učení, kooperativní výuka apod.), kde je také vždy krátce zmíněno, proč a jak je daný postup vhodný pro heterogenní třídu.

V empirické části se pak autorka zaměřila na proinkluzivně smýšlející učitelky a sledovala u nich, jak pracují s heterogenní třídou a co v této oblasti považují za stěžejní. Zvolila kvalitativní výzkum a provedla pět hloubkových rozhovorů, které podpořila jednorázovým pozorováním v jejich hodinách. Záměrně vybírala zkušené učitelky s dlouholetou praxí a touhou svou výuku neustále inovovat. Svůj výběr jasně argumentovala a výzkum dobře zdokumentovala. Rozhovory přepsala a provedla obsahovou analýzu prostřednictvím otevřeného kódování.

Oceňuji nebývale precizní formulaci výzkumných otázek. Jediné, co ve výzkumné části postrádám, je doložení zápisu z pozorování. Důvodem ale může být i to, že pozorování

nakonec žádné zásadní zjištění nepřineslo, protože se data z nich explicitně ve výsledcích neobjevují (až na výjimku v kap. 11.2. Hodnoty ve výuce).

Za hlavní přínos práce považuji přehledný výklad k tomuto hojně diskutovanému tématu, který je obsahem teoretické části. V empirické části pokládám za důležitou kapitolu 13. Klíčové faktory efektivní diferenciací, kde autorka provedla syntézu výpovědí učitelek a formulovala tři základní podmínky pro úspěšnou práci s heterogenní třídou: nutnost spolupráce všech zúčastněných, výborné třídní klima (vzájemný respekt, pozitivní vztah, důvěra) a přenesení zodpovědnosti za učení na žáka. Ač se jedná o obecné aspekty, je z mého pohledu důležité je pojmenovávat, a až v dalším kroku hledat konkrétní strategie a výukové metody, jak tyto vize naplňovat.

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:

Oceňuji progresivní přístup autorky k tomuto tématu, kdy jsou odlišnosti v rámci třídy chápány jako příležitost, nikoli pouze jako problém.

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

1. Mitchell (2014) zmiňuje, že by se veškeré principy práce s heterogenní třídou daly shrnout do následujícího vzorce: „*V + P + 5As + S + R + L: Vision, Placement, Adapted curriculum, Adapted assessment, Adapted teaching, Acceptance, Access, Support, Resources and Leadership*“ (viz DP, s. 26). Jak by vypadal tento vzorec, pokud byste propojila vše, co jste zjistila ve Vašem výzkumu? Co z toho se potvrdilo jako důležité u respondentek, co nikoli, co u nich bylo oproti Mitchellovu vzorci navíc?

2. Které ze způsobů diferenciací popsaných na s. 22-24 používáte nejčastěji ve své výuce na 1. stupni ZŠ?

3. Pomohla Vám práce na DP (ať už teoretické či praktické části) objevit nové strategie a výukové postupy přenositelné do Vaší vlastní praxe?

Doporučuji k obhajobě:

ANO

NE

Návrh hodnocení:

Výborně	Velmi dobře	Dobře	Nevyhovuje

Podpis: